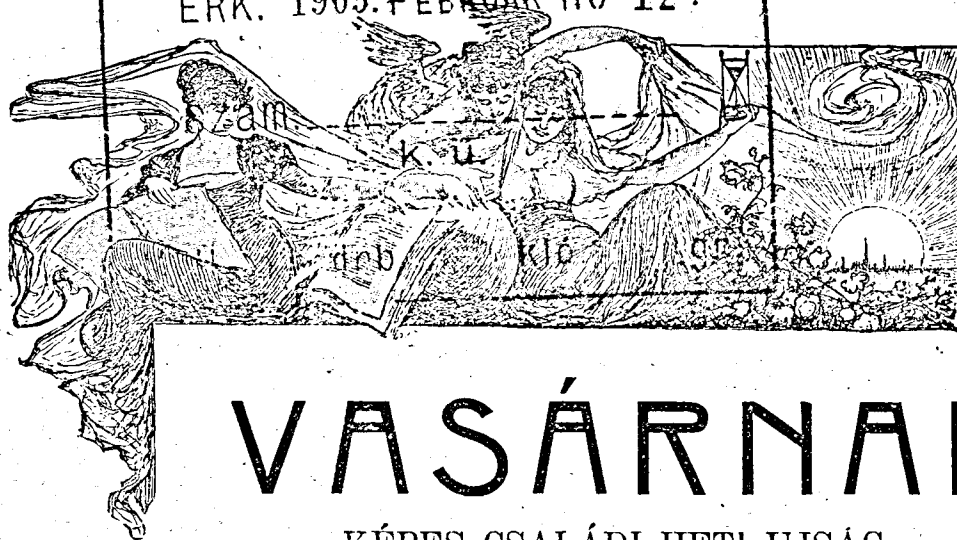

ERK. 1905. FEBRUÁR 12.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

Vajda Ferencz

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Feltesztése

a két prot. egyház közös bizottságának a
magas államkormányhoz.

Megvagyunk tehát győződve arról, hogy a részünkre alaptörvény által biztosított segélyezés a budget keretében évről-évre felveendő dotáció rendszerén teljes hajótörést fog szenvedni.

A miniszterium ugyanis az évi budgetbe csak olyan nagyobb kiadásokat köteles beállítani, amelyek törvényen alapúnak és ezért nem várható, hogy azok a kiadások, amelyeket emlékiratunkban felsoroltunk, külön törvénybeni megállapítás hiányában az évi budgetbe fel lesznek vehetőik.

A mi az állam pénzügyi helyzetét illeti, készséggel elismerjük, hogy vannak az államnak lét-fenntartási szükségletei, melyek első sorban feltétlenül kielégítendőek. De nem ismerhetjük el, hogy az a segély, amelyet az állam az 1848. XX. t.-cz. 3. §-a alapján adni köteles, az állami szükségletek fedezési sorrendjében az utolsó helyet foglalná el.

Ha nem is képezne a 3. §-oly obligatóiót, amely 56 év előtt esedékes kötelezettséget megállapít, a magyar állam akkor sem tekinthetné utolsó szükségletének, annak a kulturmisszióknak a teljes erejéből való támogatását, amelyet a két protestáns egyház az állam- és nemzetfenntartás érdekében évszázadok óta teljesít.

Jogos és méltányos tehát az a kérésünk, hogy az állam pénzügyi helyzetére való utalással ne méltóztassanak ezen kulturmisszióknak a jelenlegi viszonyokhoz mért további teljesítését lehetővé tenni.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy az állami törvényhozás már most az emlékiratban kimutatott összes szükségletek fedezéséről egy törvényben egyszerre gondoskodjék. Sőt ellenkezőleg köszönettel fogadjuk Nagyméltóságodnak azt az ígéretét, hogy az adóztatási viszonyokban rejlő nagy bajok orvoslását első sorban akarja fogantatni, de ebben megnyugodva azt is kérjük, hogy az emlékiratunkban felsorolt egyéb szükségleteinkről való gondoskodás ugyanazon törvényben biztosítsák, és az államkormány utasítsák, hogy a törvény által már most megállapítandó segélyösszegnek kifizetésére előre meghatározott tervszerint akkép. fogantatassák, hogy a dotációk az éveknek előre meghatározandó során keresztül fokozatosan addig emeltessenek, míg azok a törvény által megállapított segélyezés mértékét elérik.

A mi már most a Nagyméltóságod leiratában foglalt és az adózási viszonyok rendezésére vonatkozó törvényjavaslatához szükséges előmunkálatokat illeti, mindkét protestáns egyház illetékes testületei nevezetesen az ev. ref. egyház zsinata és az ág. h. ev. egyház egyetemes közgyűlése a Nagyméltóságod által szükségesnek jelzett rend- és jogszabályok megalkotása iránt intézkedett.

Egyidejűleg bemutatjuk az egyházi adózásra vonatkozó, Nagyméltóságod által bekívánt összes részletes adatokat, hogy azok alapján a szükséglet mérve pontosan megállapítható és a benyújtandó törvényjavaslat kellő indokolással ellátható legyen.

Midőn azonban a részletes adatokat a magas kormány rendelkezésére bocsátjuk, nem mu-

laszthatjuk el ezek kapcsán egy kérelmet is előterjeszteni.

Előrelátható, hogy túlterhelt szegény egyházaink szükségleteik fedezésének megállapításánál azt a minimális adókulcsot fogjuk életbeléptetni, amelyet az egyház illetékes testületei a segély igénybevehetésének előfeltételként megállapítottak, bizva abban, hogy az ilykép fedezetlenül maradó szükséglet az állami hozzájárulásból alakított adóalapból fog fedezetet nyerni. Ha már most az állami hozzájárulás a mutatkozó szükséglet fedezésére elégtelen lenne, ez okvetlenül maga után vonná azt, hogy a segélyt igénybe vevő egyházak a már megállapított minimális adókulcsot meghaladó újabb adót volnának kénytelenek egyháztagjaikra kivetni, a mi nemcsak egyházaink háztartását zavarná meg, hanem — a mi talán még veszedelmesebb — egyháztagjainkban a törvényileg is biztosított, de be nem következett teherkönnyítés elmaradása miatt, a legnagyobb elégedetlenséget idézné elő és megrendítené a bizalmat törvényeink intézkedéseivel szemben.

Kérnünk kell tehát, hogy egyrészt a bemutatott részletes adatokat egész terjedelmükben elfogadni, másrészt a nyújtandó segély mérvének megállapításánál a legbővebb számítást alkalmazni méltóztassék.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

A mi synodusaink.

— Az 1833-iki széki synodus. —

A mai gyorsvonatos világban szinte restelkedve vallom be, hogy jelenleg közöttünk, református papok között van a világ legnagyobb távgyaloglója. Ez, hogy elmenjen a párisi világhiatalításra utitársul vette fűtykösét, megrakta zsebeit nyelvtudással és — hogy menet legyen szórakozása, hát Páris előtt benézett Madridba bikaviadalt látni — jövet pedig szintén csak szórakozás kedvéért Turinba látogatott el, hogy részt vegyen holmi diákkongresszus fajtán és ott képviselje a magyar nemzetet.

Micsoda bátorság és erő egy emberben! Hiszen ha egy kellemesen átaludt éj frissességével reggel a pesti vonatra felül most valaki — nem is olyan nagy megerőltetés — hogy Kolozsvárt ebédel, Kis-Kapuson uzsonnázik és Sinájában, a második országban vacsorál. Ezzel összehasonlítani 30 év előtti állapotainkat, valóságos Istenkísértés. Száz évre menni vissza: halálugrás a végtelenség ködébe. Pedig még a »Hármas kistükör« szerint is, akkor is valának emberek. Sőt

Pál apostol.

Embereket vett maga mellé s elindult a damaszkuszi uton. Mint távoli vihar közelgett a vész. Az Ur követői mit sem sejtve nyugodtan végezték dolgaikat Damaszkusban; imádkoztak buzgón, szorgalmasan olvasták és hallgatták a Krisztus beszédeit, szeretettel gondozták egymást, közösen erősödtek a hitben s békében voltak, mert tudták, hogy az Isten az ők őriző pásztoruk. Hitök nem csalta meg. Mint mikor a sötét felhőt egyszerre kettéhasítja a villám s kebeléből vész helyett áldástosztó eső hull alá, a mennyci világosság úgy változtatta át egyszerre a dühös Sault szelid Pállá, az üldözöt oltalmazóvá, a vészt áldássá.

Ismeretes a damaszkuszi ut története. Pál maga beszéli el. Mikor közeledett Damaszkus felé, egyszerre nagy hirtelenséggel mennyei világosság vette körül, földre hullott s hallotta a mennyei szózatot: Saul, Saul, mit kergetsz engemet? s midőn kérdezte: kicsoda vagy Uram? az Ur szólott: Én vagyok a Nazárethi Jézus, a kit te kergetsz, nehéz neked az ösztön ellen rugdolóznod. Az urnak hatalma előtt porig hajolva kérdezte: mit cselekedjem Uram? A mennyei szózat megint hallatszott: menj be Damaszkusba, ott megmondják, hogy mit cselekedjél. Erre felkelt s mivel a fényes világosság miatt nem látott, társai kézen fogva vezették a városba, a hol az Ur intése folytán Ananiás megjelent előtte, szeméről levette a hályogot s megkeresztelte a Krisztus nevére és azonnal prédikálta a zsinagógában a Krisztust, Istennek fiát.

tovább! Még az akkor létező »Hiradó« szerint színházak is voltak. Az emlékezet arról is beszél, hogy a koltói méltás gróf egy színház kedvéért reggel Koltón ette meg szalonnáját, délben a méringya sült csirkéje a dési kompon fogyott el, és az uzsonnai bor a »Sátor« tájékán ürült ki a hűséges fonatosból, este pedig az ezredes gróf legfrissebb gavallérja a színháznak. Akárcsak a mi kedves viczinálisunkat használta volna.

Hja! Azok mások voltak! Az én kurátorom szerint »a gróf mezitláb is gróf.« Könnyű volt neki. De a régi világ papjainak bizony legtöbbször csak az apostolok fogatán kellett a partiális meg a generalis synodusokat járniok. De még hogyan? A püspök is — ha módja volt benne, hát kocsin — de legtöbbször ekhós fedelű szekéren elindult a synodusra Erdélyből Zaboláig. Oda seregettek az egyház előljárói, a főkurátorok, esperesek egész Erdélyből. Bizony csak »terhes betegség okán« maradt el a Szilágyság esperese, és ez alól a széki Tiszteletes Tudós Szenior sem vonhatta ki magát. És szekerезtek, gyalogoltak, esőben, zimankóban, mert úgy kívánta a szent synodus, vagyis az anyaszentegyház érdeke. Aztán a synoduson elmondták véleményüket a szónyegen forgó kérdésekről. Tanácscsal szolgáltak vitás ügyekben. Beszolgáltatták az anyaszentegyház felségelésére szolgáló pénzbeli gyűjtött segélyt. Vizsgáztattak és szenteltek papokat. Elváltasztottak

Bámulatos és fenséges esemény! Bámulatos egy embernek átváltozása; fenséges Istennek ereje, melylyel az emberek útját megváltoztatja, a rosszra irányzott akaratot jóra fordítja. Bizony méltán kiált fel maga Pál apostol: Oh Isten bölcsességének mélységes gazdagsága; mely igen megtudhatatlanok az ő ítéletei s végéremehetetlenek az ő utai! Sauld hívja el az Ur, hogy legyen az ő fia evangeliumának leghatalmasabb prédikátora, hogy a ki erős volt a pusztításban, legyen erős az építésben.

Tudom, hogy kíváncsiak vagytok, kérdezni szeretnétek tőlem: hogyan történhetett ez? Engedjétek meg, hogy e kérdésről ne feleljek. Hanem forduljunk magához az apostolhoz, tőle kérjük a feleletet. Az ő élete kulcs e titokhoz, melybe ha behatolunk, mint hajdan a zsidók a szentek szentjében, az Urnak közellétét érezzük. Pál Isten előtt kedvet keres, igaz ember akar lenni. Ezért ragaszkodik a törvényhez, azért van jelen István megkövezésénél, ezért pusztítja az anyaszentegyházakat, ezért indul Damaszkusba. De az igazságnak csak halvány fényét sem látja, a békességnek még árnyéka sincs az ő lelkében. Ellenben előtte áll mindig Istvánnak megdicsőült alakja. Arczának angyali szelidsége, szemében a jóság sugara, homlokán az Istenben való békeség verőfénye; hallja szavait, látja hitét, megnyugvását, boldogságát. Gondolkozik, töpreng, tépelődik...

Nemde ez volt az igaz ember? nemde a Názárethi Jézusnál van az igazság? nemde az ő követői élnek békességben Istennel, nemde az ők szívökben lakózik a boldogság? Kételyei szaporodnak, tépelődései erősödnek, nem leli helyét, háborgó lelke mint a felkorbácsolt tenger, úzi, hajtja, el-

indul Damaszkusba. S im, egyszerre kételyei eloszolnak, tépelődései megszűnnek, lelkében világosság támad, megismeri a Krisztust s megismeri, hogy csak nála van az igazság. Mint a sötétben ülőnek szeme repes, ha egyszerre világosságot tárunk elé, Pál lelke sem tudta egyszerre fölfogni a mennyei fényt, időre volt szüksége, míg lelkeinek szemei hozzászoktak, felfogták azt a világosságot, mely egész életének napja, vezére, áldása lett. Igenis, megtörténhetett a damaszkusi esemény, de csak olyan lélekkel, mint a Pál-é; megtörténhetett, de csak Isten akarata által; meg lehet érteni, de csak annak, a ki ismeri, a ki érzi Isten lelkének erejét, hatalmát.

Pál megismerte a Krisztust, kit ő test szerint soha sem látott, megismerte az evangeliumot s ő hirdette azt a legtöbb embernek, ő hirdette leg-erősebben, ő járta be a legtávolabb eső vidékeket, ő szenvedett a legtöbbet a Krisztus nevéért.

A damaszkusi zsidók midőn megtudták, hogy Saulból Pál lett, hogy aki üldözte a Krisztust, most hirdeti az ő evangeliumát, élete ellen törtek s csak csellel szabadíthatták meg tanítványai éjnek idején, kosárban lebocsátván a várost bekerítő kőfalon. Innen Arábiába menekült s csak 3 év múlva tért vissza Jeruzsálembe, s 15 nap múlva indult hazájába Ciliciába, a judeai keresztény gyülekezetek pedig mikor hallották, hogy a ki egykor háborgatta őket, most hirdeti a tudományt, melyet pusztított: dicsőítették az Istent.

(Folyt köv.)

házaspárokat. Hallgatták egyik vagy másik kiválóbb társuk egyházi beszédeit. Közben elvoltak látva amint lehetett. Háltak földes szobában, pajta híján, ettek szalonnát, turót, vagy étkezésük a székely példaszó szerinti így volt:

Tyukhusleves fakalán,
Synodus lesz Zabolán!

És ez ellen senkinek nem volt panasza, legfőlebb a vendéglátó gazda — ha sokallotta a vendégek számát — de a távolság, oh az senkinek eszébe nem jutott. Mert ha ezidén Maroszákon volt a synodus, a jövőben az osztó igazság elve a Szamos valamelyik környéke látta Erdélynek szellemi és tényleg való arisztokráciáját. Hiszen a gyűléseken részt vett Erdélynek összes református birtokossága is a patronusi jog czimén.

E gyűlések száma olyan sok, hogy rendre venni csaknem lehetetlen. Hogy önálló képet alkothassunk felőlük, hát nézzük azt, mit 1833. június hó 16 án tartottak a hozzánk közel eső Széken.

A tiszteletes és tudós Török István már április 26-án elindítja »currensét« hirül adni a nagy eseményt az érdeklő »Tiszteletes uraimék-

nak, becsületes Rektoroknak és Domesticus Curatoroknak.« Kezdődik vala az irás ilyenképen:

»A jövő június 16-án Egyházi kerületünkben itten Szék városában kezdődő Generalis szent Synoduson a délelőtti órán Theodiceai elmélkedéseit fogja a Gyűlés elébe terjeszteni Tiszteletes Tudós Péterfi Albert a Nagy-Ényedi Nemes Kölegyomba Sidó, Görög és Leák Nyelveket, azokkal járó régiségekkel és a Sz. Írás Magyarázatytyával együtt tanító rendes Professor Ur arról, hogy a világon lévő rosszakat miképpen lehessen az Isten tökéletességeivel s különösen jóságával egyeztetni (Jób XXXIX. 36—37.) aki a Papságra kibocsátandó T. Atyafiakat is, az arra megkívántató Tudományokból, a kirendeltetendő T. Censor Papok jelenlétében megfogja vizsgálni és végezetre magát a felszentelendőekkel együtt felszenteltetni. A délutáni órán pedig prédikállani fog Jer. Sir. III. 37. 38. versei szerint az Istenről való függésünkről T. Szalma György Ur Sárpataki Pap és a Görgényi Tractus rendes Notáriussa. Visitáltatni fog a mi Egyházi kerületünk, a Fő Tiszteletű Püspök Urhoz intézett alázasatos kéresem következtében a Szentelés Napján azaz június 19-ikén délután: hivatalosan kötelezem azért azon T. Atyafiakat, B. Rectorokat, Lévitákat, a Kiknek

Gyógyuláskor.

Ha a szenvedés nehéz óráin
 Lelkem csüggedés lepi meg,
 Ha félve a kétes jövőtől
 A kétség mardosta lelkemet,
 Ha jött a sötét szárnyu este,
 Hozva még sötétebb bánatot,
 Ha nem volt vigasz a világon
 Nyugalmat semmi sem adott:
 Te voltál csak vigasztalóm,
 Kopott kicsinyke bibliám!
 Sárgult lapodról, avult soraidból
 Az Isten kegyelme szállt reám.
 E kis, kopott könyv tanított meg
 Békén vinni a kereszteset,
 Melyet az Ur büneimért
 Büntetésül vállamra tett
 Olvasva a sárgult lapokról
 Az Istenember szavait,
 A szenvedés sötét éjében
 Vezérlő fáklyám lett a hit.
 A mit a földön nem adhatott meg
 Semmi hatalom: a vigaszt,
 Erős hitem fehér galambja,
 Imádságom meghozta azt.
 Ki megpróbáltál e szenvedéssel,
 Jézus, én áldom nevedet!
 A vigaszért, mit küldtél szívemre,
 Lelkem örök háláját vedd!

Dr. Kovács Gáborné.

nem lévén valami szolgálatra kirendelve, nem lenne kedvek a G. Synodus egész ideje alatt itt mulatni, hogy a Szentelés napján reggel itten mindnyájan jelenjenek meg, illő papi öltözetben palástosan a T. Papok ugy szintén a B. Rectorok és Léviták is az ő kegyelmek tisztos Tanítói karaktereket megillető öltözetben.»

Eimondja aztán e levél, hogy a »T. Papok hozzák el magukkal a maguk Eklésiái Protocollumát, Matriculáit, minthogy szorosán meg fognak vizsgáltatni.« Lelkükre köti a »papoknak, hogy a lehető fogyatkozásokat kipótolni, a hibákat kiigazítani igyekezzenek. És végül figyelmeztet, hogy vagyon időnk mind öltözetünket, mind Protokollumainkat olyan állapotba helyeztetni, melylyel felsőbbjeink előtt meg ne szégyenüljünk.»

Ime a gondosság! Az egyház ügyeinek rendbehozásától el egészen az öltözetig, mindenre figyelmeztet a böles előljáró, mintha a »bosztont« is meg akarná tanítani papjainak.

És képzelem, hogy mekkora izgalmat okozott ez az írás! A gondos papnék kezéből napokon keresztül kijavítva, rendbeszedve került ki a tisztos papi öltözet, sőt a corrigálásra szoruló

Isten ígéje.

— Az ég felé. —

Zsolt. 123. 1.

»Te hozzád emelem az én szememet, ki lakozol mennyekben.« Így szól a zsoltáriró a mély áhíthatóság hangján. Jámor vágyakozással s boldog reménységgel keresi az a magas mennyországot. A mindennapi ember is érzi azt, hogy valami önkéntelenül is vonza az ő szívét és szemét felfelé.

Köztünk is hányan emelik arcukat az ég felé akaratlanul is, ha az élet gondja nehezedik szívükre? Hányan néznek felfelé még az öröm vidám pillanatában is? Akár dicséretet zengjen ajkunk, akár segítséget s szabadulást keressen a mi szemünk, — csak felfelé nézünk, az égre, a honnan jó minden tökéletes ajándék.

E nyugtalan földnek ködtengerén tul, meszse a magasban, ama csendes helyeken egy jobb világot keres a sejtelmektől tulhalmozott lélek. Keresi a mennyei szabadságnak boldog világát, az örök békességnek csendes boldogságát s azokat az örömeket, a miket itt e földön nem talál meg.

Már a látható ég is, mely a fejünk felett terjeszti ki bolthajtását, mily pompás, mily csodás látványban részesít minket! Mily sok áldás foly le onnan erre az árva földre!

Ott ragyog a kék égboltozat, amelynek mértelen mélységében szemünk szédülve mélyed el. Ott lángol az aranyos nap, amelynek szelid sugarai a földre életet teremtenek. Ott hirdeti az Úrnak jóságát a hajnal fénye s az alkonyat róza pirossága, Hirdeti az ő szeretetét, amely minden reggel megújul, zengi az ő kegyelmét, amely-

palást is. A predikátor Uram meg órákhosszat tanácskozott becsületes Rector komájával, hogy miként kerülhessen ki a Sz. Synodus minden hozzávalója a legolcsóbban és mégis a legtisztességesebben a 200 vagy 80 forint évi jövedelmhez képest. Egészen külön tárgyalás indul meg mindkét részről a falu csizmadiájával a fejelés végett, a tavalyi hátrálék és az aratás után adandó félvéka buza fejében, külön és százszor is lelkére kötvén a nemes mesternek a becsületes és pontos időre való munkát. A papné és mesterné asszony pedig addig ütötték a vasat, míg nagy heti vásáron eladandó pipék árából titkon kiszakítottak annyit, hogy uj nyakkendővel cserélhették fel férjem:uraiméknak a legutolsó synodusra vagy éppen szentelésre vásárolt ilyenemű ruhadarabját. Némelykor még uj kalapot is termett a jól sikerült pipevásár és annál boldogabb volt az asszonyok lelke, minél jobban tudták ellátni ruha dolgában a férjüket egy ily neves alkalomra. (Hja, most a női ruhaszámla is a férj zsebeit terheli.)

(Folyt. köv.)

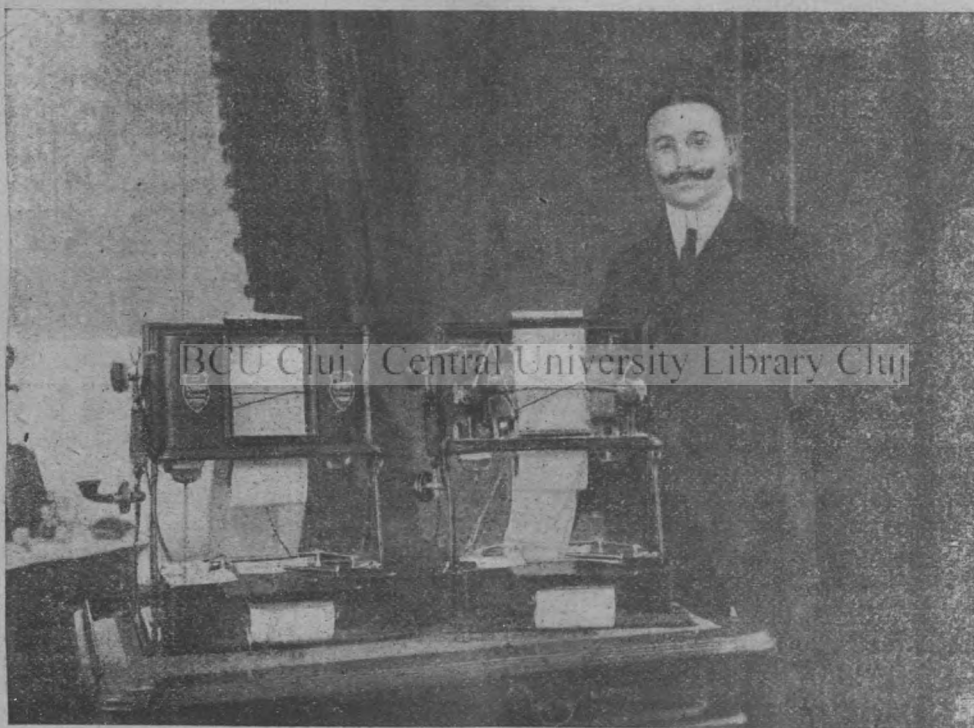

nek ninesen vége sohasem. Ott prédikálja a csillagok nagy serege azt, hogy az én atyám házában sok hajlékok vannak. Onnan jó a szelid eső, amely megpuhítja a földet és a mennyei harmat, amely a mezőket felüdíti. Onnan jó az enyhe tavaszi levegő, amely arcunkkt hűsíti s a betegek mellét balzsam lehelettel tölti meg. »Tehozád emelem az én szemeimet, ki lakozol mennyekben.« Igen így kell nekünk hálálkodva és imádkozva feltekinteni a látható égre s alázattal kell mondanunk: Nagy Isten, vajon méltók vagyunk, hogy lakhassunk s bujdosassunk a te szép és kedves mennyei fedele alatt?

»Te hozád emelem az én szemeimet, ki lakozol a mennyekben« — így szól a hívő ke-

barátunk pihen az Urnak kebelén. De kedves atyámfiai meg kell gondolnunk azt is, hogy a ki fel akar emelkedni hozzá a magasságba, annak először itt lenni a mélységben kell végig járni a földi bujdosó kinos pályafutását. Végig kell küzdenünk a földi munka teret, teljesitenünk kell hiven földi hivatásunkat.

Csak azután számíthatunk a mi könyörület-szivü közbejárónkra, Jézusra, aki megnyitja előttünk a mennynek kapuját. Ő méltányolni tudja a mi földi szenvedésünknek nagyságát. Hiszen ő is keresztül ment rajta egykor. Ő tudja, miként gyötör az éhség, miként sujt a szegénység s hogyan égeti az embernek szemét a sok könnyezés.

TELAUTOGRÁF ÉS FELTALÁLÓJA.

resztyén is. Mert hiszen a hit által ismerjük meg azt, aki a mennyben uralkodik. Hit által tudjuk azt, hogy ott nem egy ismeretlen lény lakozik, aki elrejtve ül a csillagok megett, hanem a nyilvános Isten, a kihez imádkozhatunk: Mi atyánk, ki vagy a mennyekben. Azt is tudjuk, hogy van ott nekünk egy barátunk, egy testvérünk az Ur Jézus Krisztus. Van egy barátunk ott, aki végig járta itt alatt a földi bujdosónak könnyekkel áztatott ösvényét.

Oh mennyit sóhajtozunk mi is a földi élet terhei alatt. Hányszor kél ajkunkra a panaszos vágy hangja: Bár lennék már én is az égben! Ha szent lelkesedéssel betelik a mi szívünk, majd hogy nem próbára tesszük lelkünk szárnyait, majd hogy nem tudna felemelkedni oda, ahol a mi legjobb

Oh dobjátok félre kedves atyámfiai a kis-lelkü hitetlenséget, mintha az égben nem volna könyörületesség a földi szenvedéssel, nyomorúsággal szemben. Ott fenn nem a vak véletlen uralkodik, nem a vas szükségszerűség. A szeretet ül a mennyei széken. Ez az egy szó elég nekünk. Elég a vigasztalásból, elég a biztatásból. Folytatjuk tehát nyugodtan földi pályafutásunkat s ha mégis csügged a mi szívünk, lankad a mi erőnk, Istenhez emeljük a mi szemünket, a ki lakozik a mennyben. Ez a pillanatnyi feltekintés új erőt, új hitet csepegtet a bágyat lélekbe.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1905. feb. 9. —

Kibontakozás. Ő Felsége, a király gróf *Andrássy* Gyulát bízta meg, hogy a zavaros politikai helyzetből keresse a kibontakozás útját. Gróf *Andrássy* röktön tárgyalásokba bocsátkozott *Kossuth* Ferenczel, br. *Bánffy* Dezsővel, gróf *Apponyi* Alberttel, *Széll* Kálmánnal és a néppárt elnökével. Hogy mit beszéltek, azt csak ők tudják. De, a kérdés mindenestre a körül foroghatott, hogy 67-es alapon lehetne-e kormányt alakítani, mert ez volna Ő Felségének az óhaja. Mindinkább előtérbe nyomul az a kívánság, hogy a 48-as párt is vegyen részt a kormányzásban és valamelyik tagja váljon miniszterséget. Ő Felsége különben e hét végén Budapestre érkezik és ott hallgatja meg a magyar államférfiakat, köztük *Kossuth* Ferenczet is.

Főispánok lemondása. A kormány váltságból kifolyólag eddig, mintegy 20 főispán nyújtotta be lemondását. Bizonyára követni fogja még több is.

A budapesti egyetemi ifjúság fáklás menetet rendezett a szövötközött ellenzék vezér-férfitainak. Felkeresték *Kossuth* Ferenczet, gróf *Apponyi* Albertet, *Holló* Lajost, *Zicsi* Aladárt és mindenikhez egy-egy ifju üdvözlő beszédet intézett. Végül *Kossuth* Ferencznek átnyújtották az ifjúság memorandumát, melyben egyetemi polgári jogaik megsértésének orvoslását kérik.

A szövötközött ellenzék vezérő bizottsága ülést tartott, melyen *Kossuth* Ferencz indítványára egyhangulag kimondották, hogy az ellenzéki pártok szövetségét továbbra is fentartják.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. A mult héten rettentő nagy hóviharban ütközet volt az oroszok és japánok között Mandzsuriában. A jelentések szerint, Kuropatkin utasítást kapott a czártól, hogy okvetlen támadjon. Hát támadott is, de az eredmény balul ütött ki. Több mint 10 ezer orosz maradt a csatatéren. A japánok vesztesége nem nagy.

Forradalom Oroszországban. A forradalmi mozgalom a fővárosból, Szent-Pétervárról a vidékre terelődött. A munkások mindenfelé nagyon mozognak. Különösen nagyon félnek az orosz-lengyelektől, kik már eddig is elégedetlenek voltak a helyzettel. Utóbb Varsóban voltak nagy vérengzések.

Maxim Gorkij. Oroszország legnagyobb költőjét hívják Maxim Gorkijnak (írói neve). A hatalom neki se kedvezett. Börtönbe vetette, mert állítólag, ő irt egy kiáltványt a munkásokhoz. Halál vár reá is. De az európai, amerikai írők, erős mozgalmat indítottak, hogy a nagy költő megszabaduljon.

Az orosz uralkodócsaládnak jelenleg hatvan tagja van. Ők élvezik az »I. Pál czár járadékok« czime alatt ismert ingatlanok jövedelmét. Az óriási birtokok még a mostani rossz gazdálkodás mellett is 48 millió korona évi jövedelmet hoznak, mely összeget egy bizonyos kulcs szerint osztják szét a nagyhercegek és nagyhercegnők közt.

Egyházi élet.

— A »Vasárnap« ügye. —

A »Vasárnap« első lapjának homlokán ez áll: »Kiadja Az Erdélyi ref. egyházkerületi Egyházi Értekezet.« Ebből önként következik, hogy a »Vasárnap«-nak minden dolga a nyilvánosság elé tartozik. Annak a nagy közönségnek, mely olvassa, és sokszor éppen az anyaszentegyház érdekében pártolja, tudnia kell: hogy áll, mint áll az ő lapjának ügye. Első sorban éppen ismerni-e kell a lap *anyagi oldalát*. Ugy véljük tehát, hogy a közügy érdekében álló dolgot cselekszünk, mindön a »Vasárnap« megfutott, négy év folyamának számadását bemutatjuk.

A »Vasárnap« 1901.-ben indult meg *Nagy* Károly theol. tanár szerkesztése mellett. Két éven át, 1901, 1902.-ben szerkesztette *Nagy* Károly, s ezen időről szóló számadásokra nézve az Értekezet 1902-903. évi Évkönyvében, a 118 lapon 6. jvi szám alatt a következő határozatot találjuk:

6. »Zsigmond Ferencz a »Vasárnap« cz. lap számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottság előadója előterjeszti a bizottság jelentését a *Nagy* Károly volt szerkesztő és kiadó által elkészített s az 1901—1902. évekről összeállított számadását a Vasárnapnak. E számadás adatai szerint részint a nagy nyomdai költség, részint a megalapítás költségei és csekély mérvű pártolás miatt az 1901—1902. év 1825 korona 88 fillér deficittel záródott, melyet *Nagy* Károly szerkesztő-kiadó a sajátjából fedezett. A benyújtott számadás tételeit egyébiránt helyeseknek és kellően indokoltaknak, nyugtákkal igazoltaknak találta a bizottság.

A közgyűlés a bizottság jelentését elfogadja, a deficitre nézve egyhangulag kimondja, hogy azon nagy fáradság, munka, szellemi és anyagi áldozat mellett, melyet e lap megalapítása és két éven keresztül való szerkesztésével *Nagy* Károly e. titkár teljesített, tőle tovább menő anyagi áldozatot nem kívánhat és el nem fogadhat az Értekezet: a kimutatott 1825.88 kor. deficitet — *Nagy* Károly felajánlására — kamat nélküli kölcsönnek tekinti s utasítja az elnökséget, hogy ez összeg visszafizetését az Ért. pénztár folyó bevételeiből is mihamarabb fedezni igyekezzék. Kifejezi továbbá a közgyűlés *Nagy* Károly e. titkár iránt ez ügyben tanusított anyagi és szellemi áldozataiért legmelegebb elismerését.«

1903-ban *Vajda* Ferencz vette át a szerkesztést. Ezen évről *Becsek* D. Fia könyvnyomdája a következő zárszámadást adta be:

Lap előállítás, bélyeg költség, stb. 2132.14
Előfizetésekből befolyt 2259. —

Tiszta nyeresény: Kor. 125.86

Az 1904. évi zárszámadás a következő:

Lap előállítás, bélyeg költség, stb. 2508.42
Előfizetésekből befolyt 1840. —

1903. évről átjött nyeresény 125.86 = 1965.86

Hiány: Kor. 542.56

Előfiz. hátrálék beveendő: 716 kor.

Mennyiben a hátrálékok befolytak, az 1904. évről 163 K. 44 fill. tiszta nyereség fog mutatkozni, de ez is csak az 1903. évi nyereségnek a lap céljaira való felhasználása mellett.

Kelt Székelyudvarhely, 1905. február hava.
Szerkesztő.

A Vasárnapnak az 1903-ik évben átlag 680 előfizetője volt. Az 1904. év végén az előfizetők törzskönyve 783 számot mutat, de ebből körülbelül száz csak az utolsó negyedben fizetett elő. Az előfizetőket azonban úgy kell érteni, hogy azok egy része negyedéves, más része féléves, s csak a harmadik része egész éves előfizető. Az 1905. évre, a mai napig 670 előfizető jelentkezett.

Vallásos estély. Január 19-én *Ábránfalván* egyházas estély volt. A kicsiny község apraja, nagyja megjelent a megyebíró házábanál. Odamenettelünk *Kállai* Ferencz beszolgáló lelkész ismertette. A biblia szeretetéről *Lajos* János bögözi pap tartott szabad előadást, ugyanó olvasott fel a gyermekek vallásos neveléséről. *Sándor* Lajos miklósfalvi tanító a gyermek nevelés fontosságáról szóllott. Ő vezette az egyházi éneklést is. *Kállai* lelkész bezáró szavai után, a néphálás köszönettel vett bucsut. Megigértük, ha Isten éltet, ez évben még egyszer felkeressük.

x.

Mai képünkhöz.

Már a telegráf és telefon is méltán csudálatot keltettek feltalálásuk idején, de legujabb társuk, a »telautográf« felül haladja ezeket is. A telautográf ugyanis már nemcsak jegyeket vagy hangokat visz el nagy távolságra, hanem kéziratokat és rajzokat is teljes pontossággal. *Gray* amerikai mérnök találta fel ezt a gépet, *Ritchie* pedig annyira tökéletesítette, hogy most már a gyakorlatban is használható s hihetőleg nemsokára úgy elterjed, mint pl. a telefon. A találmányt értékesítő amerikai társaság megbizottai *Mahler* Miksa és *Ooms* Miklós nemrég bemutatták a gép működését a magyar képviselőházban is, hol osztatlan érdeklődést és elismerést nyert. Mai képünk ezt a csudálatos masinát mutatja be feltalálójával együtt.

Vegyes hírek.

A tél igen keményen tartja még magát országsszerte, de különösen a Székelyföldön. A hó nemhogy fogyna, de folyton szaporodik. A hideg egyformán állandó. Igaz, hogy jó tél után jó nyarat várunk, de a szegény embereknek, bizony már kezd türethetlenné válni a nagy hideg. Nincs kereset, nincs jövedelem, a fogyasztás, a kiadás pedig mindennap meg van, különösen a fűtés került sokba az idei télen. De bizunk Istenben, hogy nem hagy el, sőt minden szükségünket kipótolja.

Elbocsátott darabontok. Tisza miniszterelnök és Perczel Dezső házelnök darabontokat állítottak volt be a képviselőházba, hogy a balpárti képviselőknek, ha szükség lesz, kifelé ajtót nyissanak. A dolog úgy esett, hogy decz. 13-án a balpárti képviselők tessékelték ki a darabontokat nem éppen valami simán. Most ezen darabontoknak kiadták az elbocsátó levélüket és tudatták velük, hogy kegyelmi folyamodás útján elérhetik azt, hogy csapattestükhöz visszahelyezzék őket. A csuffá tett emberek, akiknek esetleg egész életét tönkretették, rendkívül el vannak keseredve, semmi kielégítést nem kaptak, most már az utazás költségeit sem fedezték, hanem egyszerűen szélnek eresztették őket. A szolgálatra nem nagy kedvük van visszamenni, mert félnek egykori bajtársaik gunyjától; más alkalmazást pedig még nehezebben találnak. Tudják, hogy porul jártak, de azt nem tudják, kit perelhetnének kárpótlásért.

A »Magyar Szó« számadása. Budapesten. egy politikai napi lap jelenik meg, mely többkevesebb szerencsével a protestáns egyház ügyeit is felkarolta. Papok, tanítók, gondnokok, s más protestáns emberek 300 ezer korona részvényt jegyeztek a lapra. A szerkesztő, *Pályi* Ede, aki egyszersmint a részvénytársaság igazgatója is, most tette közzé a múlt évi számadást, mely a következő:

Mérlegszámla.

Vagyon: A »Magyar Szó« politikai napilap értéke 299500.— K. Pénztárgyenleg 1904. decz. 31-én 2490.34 K. Különféle adósok 28257.03 K. Veszteség áthozat a Veszteség- és nyereség-számláról 78923.79 K. Összesen 409171.16 K.

Veszteség- és nyereségszámla.

Kiadások: Hirlapbélyeg 25907.04 K. Kiadóhivatali költségek 31460.64 K. Általános költségek (irodabér, fűtés, világítás) 9082.94 K. Nyomási költségek 102223.27 K. Kifizetett kamatokért 74.12 K. Kifizetett jutalékok 6516.47 K. Szerkesztőségi költségek 49951.40 K. papirfogyasztás 24912.17 K. Összesen 250128.05 K.

Bevételek: Hirdetések 51093.99 K. Vidéki elárusítás 13347.01 K. Helybeli előfizetés 9211.63 K. Helybeli elárusítás 6730.45 K. Átalányok 27500 K. Vidéki előfizetések 62369.22 K. Pénzengedmény 289.— K. Makulatura 662.96 Korona. = 171205.26 K. Veszteség mint egyenleg 78923.79 K. Összesen 250128.05 K. Mi a fenti számokból

azt olvassuk ki, hogy ha a lap ma megszűnnék, a jegyzett 300 ezer korona a »M. Szó« értékének a fedezetébe menne (ami egy kicsit túl drágán lenne megfizetve) s ezen kívül még fennmaradna 78923 K. adósság. Csak azt nem tudjuk, kit terhelne ez: a részvényeseket e, vagy a részvénytársaság igazgatóságát és felügyelőbizottságát?

Halálozás. Egy öreg, tiszteletreméltó matróra hunyt el f. hó 6-án reggel Marosvásárhelyen. Özv. Ilyefalvi Horváth Sámuelné sz. szemerjai Szász Julia hunyta le örökre zsemeit. Sokat szenvedett életében, sok megpróbáltatáson ment keresztül, de mindvégig megőrizte jószágos szívét — melyből mindig juttatott másoknak is. Testvére volt Szász Domokosnak, a néhai erdélyi ref. püspöknek s Szász Bélának a kolozsvári egyetem volt professorának. Halálát még élő testvérein, Szász Károly ref. püspökön és Szász Róbert ny. miniszteri tanácsoson kívül; gyermekei és előkelő nagy kiterjedtségű rokonság gyászolja. Nyugalma legyen csendes!

Aranylakodalom. Ép oly ritka, mint szép ünnep folyt le január 22-én a székelyföld egyik községében, a kisborosnyai ref. templomban, hol Joós Elek és neje Szilágyi Ágnes ünnepelték meg 50 éves házasság után aranylakodalmaikat. Joós Elek tősgyökeres székely család ivadéka, több közigazgatási és jótékony intézmény oszlopos tagja, a szabadságharc alatt Gábor Áron tüzérei közt harczolt, azóta pedig buzgón részt vesz minden hazafias, vagy a közjó előmozdítását célzó társadalmi mozgalomban. A derék magyar házaspár nyolcz gyermeke s 28 unokája körében ülte meg házassága félszázados évfordulóját, melyhez igaz rokonszenvvel kívánt szerencsét az egész környék lakossága.

A háztetőtolvajok. Hogy a civilizáció és a jólét folytonos haladásával újabb és újabb ismeretlen bűnök jönnek napvilágra, azt mindenki láthatja. Száz és száz modern büntettel találkozni manapság, amelyekről a mult idők gonosztevőinek halvány fogalmuk sem volt. Ilyen speciális büntett legújabbban a háztetőlopás, melyet különösen a német birodalomban tűznek nagy előszeretettel. A tolvajok, akik ezt a szakmát választják, városról-városra utaznak és ahol réz, vagy czinklemezzel fedett házat találnak, azokat hirtelen vakmerőséggel és ügyességgel koppasztják meg, egy rövid éjszakán át leszedvén róla minden takarót, aztán tovább állva, pénzé teszik. Közlelebről Trier városban a templom rézfedelét koppasztották meg, de a rendőrség nyakon csipte a tetteseket. Ha mind így terjed a bűn, maholnap még a kabátot is lelopják hátunkról.

Harc a farkassal. Temesváron a puska-poros torony közelében a mult napokban valóságos harc folyt egy farkas és egy tüzer között. A tüzer lélekjelenét nem vesztette el, hanem látva a veszélyt, melyben élete forog, kardot rántott és addig ütötte, vágta az állatot, amíg csak élettelenül el nem terült. A szintéren maradt farkas bánulatára egész népvándorlás volt a puska-poros toronytól.

Megfagyott. Stefán Mihály 61 éves gyulai paraszt gazda tegnapelőtt délben hazafelé indult a kolozsvári hetivásárról. Mentében több korcsmába betért egy kis melegítőre. Mennél többet ivott, természetesen annál jobban fázott künn a hidegben, s így annál több korcsmába látogatott be. De vesztére, mert el is azott, el is fázott, s aztán egy kis pihenőre leült az árok martjára s elaludt. A hajnali órákban a Kolozsvár felé menő falusi emberek találtak rá Stefán Mihály megfagyott holttestére. Akkor már minden élesztési kísérlet hiába való volt. Hogy is van a vers:

A pálinka gonosz ital,
Ki azzal él, korán meghal.
Télben fagyaszt, nyárban hervaszt
Okos ember nem issza azt.

Gabona piac Budapestén.

február 9.

Buza:	100 kilónkint	19 k. 40 f. — 20 k. 30 f.
Rozs:	»	14 k. 50 f. — 14 k. 65 f.
Árpa:	»	14 k. 25 f. — 14 k. 65 f.
Törökbuza:	»	15 k. 20 f. — 15 k. 40 f.
Zab:	»	13 k. 05 f. — 14 k. 50 f.
Repcze:	»	22 k. 10 f. — 22 k. 50 f.

A »Vasárnap« szeretet munkája.

A »Vasárnap« terjesztésére a következő kegyes adományokat vettük:

1. *Nőbarát* a székelykereszturi postán feladva egy koronát küldött, melyre a *kőhalmi magyar-kaszinónak* indítottuk meg a lapot.
2. *Raniszávlyevits* György joghallgató az idén is beküldött ez év első negyedére egy koronát, hogy annak fejében küldjük a lapot a *hodgyai* egyháznak.
3. *Lészai Ferencz* gondnok ur a *mákói* és a *türei* állami elemi iskolák részére rendelte meg egy-egy példányban az idén is.
4. *Gaál Elek* főgondnok ur az idén is a *berkenyesi* ref. egyház részére rendelte meg a lapot.
5. Gróf *Bethlen Karolina* öméltsága a *kudui* ref. egyházközség számára rendelte meg.
6. *Gaál Gyula* gondnok ur, a magáén kívül, szintén rendelt egy példányt a cselédsége részére.

Kész örömmel nyugtázzuk a fenti kegyes adományokat, nem annyira az adományozókért, mint magunkért és az ügyért. Eme pár buzgó tagja anyaszentegyházunknak felismerte az idők jelét és példát adott, hogy miképpen kell a mi hitünk cselédeiről gondot viselni. Mi azt gondoljuk, hogy még sokan, nagyon sokan követnék a szép példát, csak hogy *nincs* aki erre ösztönözze egyházunk tehetősebb hiveit. Vajha megragadnák a kedvező alkalmat, mig nem késő. Székelyudvarhely, 1905. február hava. Szerkesztő.